

ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Β' ΤΑΞΗΣ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ : ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ
ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4)

ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Κείμενο από το πρωτότυπο (στίχοι 58 -77)

- ΙΣ. Νῦν δ' αὖ μόνᾳ δὴ νῶ λειψιμένα σκόπει 58
ὄσφ κάκιστ' ὀλούμεθ', εἰ νόμου βία
ψῆφον τυράννων ἢ κράτη παρέξιμεν. 60
Ἄλλ' ἐννοεῖν χρῆ τοῦτο μὲν γυναῖχ' ὄτι
ἔφουμεν, ὡς πρὸς ἄνδρας οὐ μαχομένα·
ἔπειτα δ' οὔνεκ' ἀρχόμεσθ' ἐκ κρεισσόνων
καὶ ταῦτ' ἀκούειν κᾶτι τῶνδ' ἀλγίονα.
Ἐγὼ μὲν οὖν αἰτοῦσα τοὺς ὑπὸ χθονὸς 65
ξύγνοϊαν ἴσχειν, ὡς βιάζομαι τάδε,
τοῖς ἐν τέλει βεβῶσι πείσομαι· τὸ γὰρ
περισσὰ πράσσειν οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα.
- ΑΝ. Οὐτ' ἂν κελεύσαιμ' οὔτ' ἂν, εἰ θέλοις ἔτι 70
πράσσειν, ἐμοῦ γ' ἂν ἠδέως δρώης μέτα.
Ἄλλ' ἴσθ' ὀποῖά σοι δοκεῖ, κείνον δ' ἐγὼ
θάψω· καλὸν μοι τοῦτο ποιούση θανεῖν.
Φίλη μετ' αὐτοῦ κείσομαι, φίλου μέτα,
ὅσια πανουργήσασ'· ἐπεὶ πλείων χρόνος 75
ὄν δεῖ μ' ἀρέσκειν τοῖς κάτω τῶν ἐνθάδε.
Ἐκεῖ γὰρ αἰεὶ κείσομαι· σοὶ δ' εἰ δοκεῖ,
τὰ τῶν θεῶν ἔντιμ' ἀτιμάσασ' ἔχε. 77

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Από το κείμενο που σας δίνεται, να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τους στίχους **61-70** (*Ἄλλ' ἔννοεῖν χρὴ τοῦτο... δρῶντος μέτα*).

Μονάδες 30

B. Να γράψετε στο τετράδιό σας τις απαντήσεις των παρακάτω ερωτήσεων:

1. Με βάση τα στοιχεία των στίχων **58-64** να παρουσιάσετε την επιχειρηματολογία με την οποία η Ισμήνη καταλήγει στην απόφασή της να μη συμπράξει με την Αντιγόνη στην ταφή του Πολυνείκη.

Μονάδες 10

2. Έχει λεχθεί ότι "το μεγαλείο των ηρώων του Σοφοκλή (μεταξύ άλλων) βρίσκεται και στη συναίσθηση ότι αυτοί εκτελούν το καθήκον τους, ακόμη κι αν τους απαρνούνται όλοι". Επικαλούμενοι συγκεκριμένα στοιχεία των στίχων **69-77**, να τεκμηριώσετε τη συμφωνία ή τη διαφωνία σας με την άποψη αυτή.

Μονάδες 10

3. *ὄσφ κάκιστ' ὀλούμεθα... ἢ κράτη παρέξιμεν*: Στους στίχους αυτούς (**59-60**) η Ισμήνη πιστεύει ότι αυτή και η αδελφή της απειλούνται με ατιμωτικό θάνατο, αν παραβιάσουν την απόφαση του Κρέοντα. Με βάση το μεταφρασμένο κείμενο που ακολουθεί (στίχοι **594-603**), να εντοπίσετε και να σχολιάσετε αντίστοιχα την αιτία στην οποία ο χορός αποδίδει: **α)** τις συμφορές του οίκου των Λαβδακιδών και **β)** την επαπειλούμενη εξόντωση της Αντιγόνης και της Ισμήνης.

Κείμενο από μετάφραση (στίχοι 594 -603)

Αντιστροφή α'

Αιώνες θωρώ στο σπίτι των Λαβδακιδών
 πάθη νεκρών πάνω σε πάθη να πέφτουν·
 η μια την άλλη γενιά δεν μπορεί ν' αλαφρώσει·
 κάποιος θεός τη ρημάζει κι αλύτρωτη μένει.
 Τώρα στο σπίτι του Οιδίποδα φάνηκε φως
 απάνω στη στερνή του ρίζα·
 όμως των θεών του κάτω κόσμου
 το φονικό τη θερίζει δρεπάνι,
 η τύφλα του νου κι ο αστόχαστος λόγος.

Μονάδες 10

4. Σε ποιες εορτές του Διονύσου στην αρχαία Αττική γίνονταν δραματικές παραστάσεις; Να δώσετε πληροφορίες γι'αυτές τις εορτές.

Μονάδες 10

5. Να γράψετε δύο ομόρριζα (απλά ή σύνθετα, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής γλώσσας) για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:
ἀρχόμεσθ(α), ἀκούειν, αἰτοῦσα, πείσομαι, πράσσειν.

Μονάδες 10

- 6α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον παρακάτω πίνακα, στα κενά του οποίου θα συμπληρώσετε τον ίδιο τύπο των λέξεων που σας δίνονται στους βαθμούς που ζητούνται.

Θετικός βαθμός	Συγκριτικός βαθμός	Υπερθετικός βαθμός
		κάκιστ(α)
	κρεισσόνων	
ἠδέως		

Μονάδες 6

6β. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας τον πίνακα που ακολουθεί συμπληρώνοντας στα κενά του σε χρόνο Ενεστώτα τους ακριβώς αντίστοιχους ρηματικούς τύπους αυτών που σας δίνονται.

	Ενεστώτας
ὀλούμεθ(α)	
κελεύσαιμ(ι)	
θανεῖν	
πανουργήσασα	

Μονάδες 4

7. ὄσω κάκιστ' ὀλούμεθ(α) (στίχος 59)
ὥς βιάζομαι τάδε (στίχος 66).

Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις προτάσεις αυτές (είδος) και να δηλώσετε τον συντακτικό τους ρόλο (πώς λειτουργούν συντακτικά στο κείμενο που σας δόθηκε).

Μονάδες 10

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζομένους)

1. Στο τετράδιο να γράψετε μόνο τα προκαταρκτικά (ημερομηνία, κατεύθυνση, εξεταζόμενο μάθημα). Τα θέματα να μην τα αντιγράψετε στο τετράδιο.
2. Να γράψετε το ονοματεπώνυμό σας στο πάνω μέρος των φωτοαντιγράφων αμέσως μόλις σας παραδοθούν. Καμιά άλλη σημείωση δεν επιτρέπεται να γράψετε. Κατά την αποχώρησή σας να παραδώσετε μαζί με το τετράδιο και τα φωτοαντίγραφα, τα οποία και θα καταστραφούν μετά το πέρας της εξέτασης
3. Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα.
4. Κάθε απάντηση τεκμηριωμένη είναι αποδεκτή.
5. Διάρκεια εξέτασης : Τρεις (3) ώρες μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.
6. Χρόνος δυνατής αποχώρησης : Μιάμιση (1 1/2) ώρα μετά τη διανομή των φωτοαντιγράφων.

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

ΤΕΛΟΣ ΜΗΝΥΜΑΤΟΣ